

Keskkonnamõju eelhindang

Tamse küla Krundi kinnistu ja lähiümbruse
detailplaneeringu eskiislahendusele

Sissejuhatus

Planeerimisseaduse (PlanS) § 124 lg 5 kohaselt on detailplaneeringu koostamisel keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) kohustuslik, kui planeering on aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 lõike 1 kohasele tegevusele (olulise keskkonnamõjuga tegevusele). Käesolevas eelhinnangus käsitletav kavandatav tegevus ei kuulu eelpoolnimetatud tegevuste loetellu.

KeHJS § 33 lg 2 kohaselt tuleb muuhulgas kaaluda KSH algatamise vajalikkust ja anda kavandatava tegevuse kohta eelhinnang kui detailplaneeringuga muudetakse üldplaneeringut või detailplaneering on aluseks tegevusele, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik. Lisaks sätestab PlanS § 124 lõige 6 detailplaneeringu koostamisel kohustuse anda eelhinnang ja kaaluda KSH algatamist kui kavandatakse detailplaneeringut, mis eeldatavalt avaldab Natura 2000 võrgustiku alale mõju.

Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Keskkonnamõju eelhindamisel lähtutakse KeHJS § 33 lõikes 4 esitatud kriteeriumitest.

Kavandatav tegevus, selle asukoht ning seos strateegiliste planeerimisdokumentidega

Käesolev eelhinnang on antud Muhu vallas, Tamse külas asuva Krundi (pindala 3,71 ha, 100% ärimaa) ja lähiala (Staadioni 47801:002:0403, pindala 2,97 ha, 100% ärimaa; Viktorimaa 47801:002:0427, 18306 m², 100% elamumaa; Metsamaa 47801:002:0429, 2,24 ha 100% maatulundusmaa; Jalgpallimaa 47801:001:0700, 4,46 ha, 100% ärimaa; Kadaka 47801:001:0959, 14266 m², 100% maatulundusmaa; Heina 47801:001:0961, 2,51 ha, 100% maatulundusmaa ja Karja 47801:001:0960, 2,52 ha, 100% maatulundusmaa) maaüksuste detailplaneeringu (edaspidi DP) eskiislahendusele.

Detailplaneeringuga soovitakse osa olemasolevate spordiväljakute alusest maast ning hoonestamata põllu- ja metsamaast muuta elamukruntideks. MTÜ Spordiklubi TC2000 spordibaas tenniseväljakute ja majutushoonetega säilitatakse, juurde kavandatakse baasi teenindamiseks vajalikke hooned ja rajatisi. Planeeringuga määratakse moodustatavate katastriüksuste ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused spordiklubi suvebaasi hoonete ja elamute (koos abihoonetega) rajamiseks. Planeeringuga määratakse katastriüksuse sihtotstarbed, liikluskorralduse põhimõtted, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukohad, hoonestuse ja haljastuse põhimõtted ja ulatus, seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate kitsenduste ja servituutide ulatus ning seatakse keskkonnatingimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks.

DP eskiislahenduse (02.06.2023 seisuga) kohaselt planeeritakse ärimaa sihtotstarbega katastriüksusele lisaks olemasolevatele hoonetele kuni 2 teenindushoonet, kavandatu elluviimise järgselt on maksimaalne ehitisealune pind ärimaa sihtotstarbega maal kokku kuni 900 m². DPga kavandatu kohaselt tekkivatele üksikelamute katastriüksustele planeeritakse maksimaalselt kuni 350 m² ehitusalust pinda (neist 1 kuni 2-korruseline elamu, harjakõrgusega

9,0 m ja katusekaldega 35-45 kraadi ning kuni 3 abihoonet, kõrgusega 6,0 m ja katusekaldega 35-45 kraadi).

Maa-alal kehtiva Muhu valla üldplaneeringu (kehtestatud Muhu Vallavolikogu 15.06.2022 otsusega nr 48) kohaselt jäävad DPga hõlmatud kinnistud Põhja-Muhu väärtuslike maastike alale. Väärtuslike maastike kasutamise tingimused seab Saare maakonna üldplaneeringu osaks olev teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (kehtestatud Saare maavanema 28.04.2008 korraldusega nr 474).

Nimetatud teemaplaneeringu kohaselt on üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks järgmised:

- saarte traditsioonilise maastikupildi säilitamiseks on määrava tähtsusega pärandkoosluste (loopealsed, puisniidud, rannaniidud, aruniidud) jätkuv majandamine ja vajadusel taastamine. Põllu-, heina- ja karjamaad on vajalik hoida kasutuses;
- hoida tuleb traditsioonilist maastikustruktuuri (üldine maakonna asustusmuster, külade struktuur, teedevõrgustik ja maastiku väikeelemendid);
- teede ja liinirajatiste asukohavalikul tuleb eelistada olemasolevaid trasse/koridore – teid, pinnasteid, elektriliine; õhuliinidele eelistada maakaableid;
- maastikulised väikevormid nagu kiviaiad, tarad, üksikud puud ja väiksemad puudegrupid, alleed, kivihunnikud, endised talukohad, kui maastikku kujundavad elemendid, tuleb säilitada.

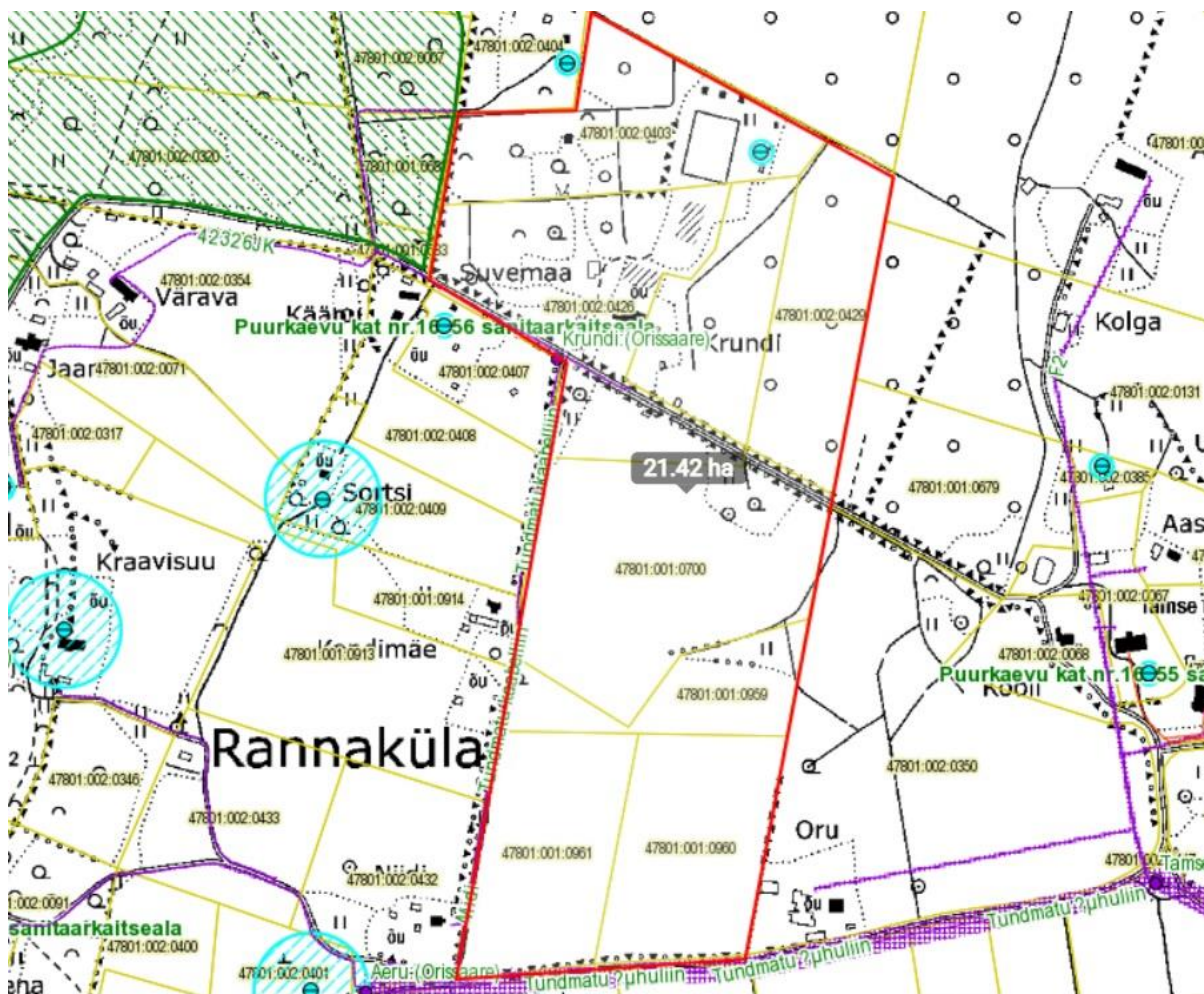
Planeeringuala põhjaosa asub osaliselt ka rohelise võrgustiku tuumala serval. Rohelise võrgustiku toimimise tagamise olulisim meede on võrgustiku terviklikkuse ja sidususe tagamine, kavandades asustust ja majandustegevust nii, et rohelise võrgustiku koridorid toimiksid. Rohelise võrgustiku aladele ehitiste ja rajatiste kavandamine on lubatud kaalutletud juhtudel juhul, kui säilib rohelise võrgustiku terviklikkus ja toimimine.

Muhu valla üldplaneeringu kohaselt on DP ala lõunapoolne osa kohaliku tähtsusega põllumajandusmaa. Kohaliku tähtsusega põllumajandusmaa määramise esmane eesmärk on toetada saarele omase külamaastiku ja põldude struktuuri säilitamist ning tagada võimalus maade kasutamiseks põllumajanduslikuks tegevuseks. Üldplaneering ei välista kohaliku tähtsusega põllumajandusmaadele hoonete rajamist, kuid seab selleks tingimused. Põllumassiivi servaalale, eelistatult kõrghaljastusega piirnevale alale on vallavalitsuse kaalutlusotsuse alusel lubatud rajada elamu koos abihoonetega. Hoonestuse asukoht peab arvestama külastruktuuriga ning vältida tuleb põllumassiivi tükeldamist. Hoonestus ei tohi jääda maastikul domineerima.

Planeeringuala kitsendused ja kommunikatsioonid

Planeeringualal on läänesuunal ca 135 m ühist piiri Väinamere hoiualaga. Staadioni kinnistul asub puurkaev (Keskkonnaregistri koodiga PRK0020439), mille hooldusala ulatus on 10 m (veeseadus § 154). Läänesuunalt seavad planeeringualale kitsendusi mitmed Elektrilevi OÜ-le kuuluvad maakaabelliinid. Nimetatud liinidel on ehitusseadustiku ja selle alamaktide kohaselt kaitsevöönd 1+1 m (maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid). Lõunasuunalt piirneb planeeringuala keskpingeliiniga.

Planeeringuala lõunaserv jääb avalikus kasutuses oleva munitsipaaltee kaitsevööndisse. Tee kaitsevööndi ulatus on 10 meetrit äärmise sõiduraja välimisest servast.

Joonis 1. Maa-ameti geoportaali kitsenduste kaardi väljavõte mustvalgel põhikaardil.

Planeeringuala keskkonnatingimused

Detailplaneeringuga hõlmatud ala paikneb Saare maakonnas, Muhu vallas Tamse külas. Planeeringuala lõunaosa on valdavas osas haritava maa kõlvik, põhjaosa on metsasem, kas muu maa või metsamaa kõlvik.

Planeeringuala on juba praegu oluliselt inimtegevuse poolt mõjutatud, alal asuvad ehitised ja rajatised, teadaolevalt ei ole pinnast tõstetud. Hoonestamata alale ei ole rajatud teid ega muid kommunikatsioone. Keskkonnaregistri andmetel ei asu alal maavarasid.

Planeeringuala paikneb valdavas ulatuses nõrgalt kaitstud põhjaveega alal, väikeses ulatuses keskmiselt kaitstud põhjaveega alal¹.

Juurdepääs planeeringualale toimub mööda Rebaski-Tamse teed (teeregistri nr 4780044) ja Tamse-Rannaküla teed (4780118).

Planeeringualaga piirnevad järgmised maaüksused: Rebaski-Tamse tee (47801:002:0417), Niidi (47801:002:0432, hoonestatud), Kondimäe (47801:001:0913, hoonestatud), Vana-

¹ allikas: Rein Perensi ja Tambet Kikase 2013. aasta aruanne „Muhu saare põhjavee kaitstuse digitaalse kaardi koostamine“.

Kondimäe (47801:001:0914, hoonestatud), Sortsi (47801:002:0409, hoonestatud), Käänu (47801:002:0408, hoonestatud), Suvemaa (47801:002:0407, hoonestatud), Meremaja (47801:001:0683, hoonestatud), Kivimäe (47801:001:0682), Kivisambla (47801:002:0404, hoonestatud), Sarapuu (47801:003:0081), Allika (47801:003:0070, hoonestatud), Kolga (47801:002:0131, hoonestatud), Karra (47801:001:1071) ja Oru (47801:002:0350, hoonestatud).

Planeeringu lääneservas olevat pinnasteed kasutavad juurdepääsuteena Kondimäe ja Vana-Kondimäe katastriüksused.

Planeeritud tegevusega kaasnevad mõjud

Tegevusega kaasnevad mõjud võib jagada kahte ossa: ehitamisaegsed mõjud ja ehitusjärgsed mõjud. Ehitusaegsed mõjud on lühiajalised ja lõppevad enamasti hoone või rajatise valmimisega. Planeeringu elluviimine toimub etapikaupa, mistõttu on mõju ajas hajutatud ja seetõttu väiksema häiringuga. DP alale ei kavandata uusi keskkonnoahtlikke või keskkonda reostavaid objekte, milledest tulenev keskkonnamõju võiks kanduda üle seniste maaüksuste piiride.

Ehitusjärgsed mõjud avalduvad DP alale kavandatavate hoonete ja rajatiste kasutamise käigus. Võib eeldada, et inimõju intensiivistub planeeringuga kavandatava tegevuse elluviimisel ja selle järgselt mõnevõrra, kuna planeeritakse hoonestust ka varem hoonestamata olnud aladele, millele inimene avaldas varasemalt mõju kas läbi põllumajandusliku kasutuse või ala sportimiseks kasutades.

Mõju põhja- ja pinnaveele

DP alal kavandatakse igale elamule oma puurkaev, kokku lisandub piirkonda 7 puurkaevu. Juhul, kui kõik olemasolevad ja kavandatavad puurkaevud võtavad vett ühest põhjaveekihi, võib kaevude kasutamisega kaasneda põhjaveetaseme mõningane langus vastavas põhjaveekihi. Samas lisanduvad piirkonda üksikmajapidamised, mille puhul ei ole oodata keskmisest suuremat veetarbimist.

Planeeringuala asub nõrgalt kaitstud põhjaveega alal, väikeses osas on põhjavesi keskmiselt kaitstud. Nii olemasolevad kui kavandatavad hooned ning rajatised paiknevad DP eskiislahenduse kohaselt nõrgalt kaitstud põhjaveega alal. Planeeringuala kõrghaljastusega kaetud ala (DP ala põhjaosa) on kohati perioodiliselt liigniiske. DP ala piirkonda (peamiselt Staadioni ja Krundi kinnistust läänesuunal) on rajatud ka uusi kraave. Kavandatava täiendava ehitustegevusega eeldatavalt piirkonna veerežiimi olulisi muutusi ei kaasne.

Detailplaneeringu lahenduses on kavandatavate puurkaevude ning reoveesüsteemide paigutuse osas arvesse võetud piirkonna kohta koostatud hüdrogeoloogilise eksperthinnangu (Maves OÜ töö nr 23039) tingimusi ja soovitusi. Kui DP alusel moodustatavate katastriüksustele kavandatakse omapuhastid on vajalik koos rajatise ehitusteatisega ja projektiga esitada ka eraldi eksperthinnang nagu on sätestatud Muhu valla reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirjas. Eksperthinnang hindab sel juhul konkreetse kavandatava süsteemi sobivust sõltuvalt süsteemi planeeritavast asukohast ja majapidamise vajadustest.

Reostatud pinnase kohta andmed puuduvad, tõenäoliselt (kinnitatud visuaalselt ka paikvaatlusega) seda ka antud maaüksustel ei esine.

Mõju põhja- ja pinnaveele võib avalduda ehitustöödel tekkiva õnnetuse käigus kemikaalide või kütuse lekkimisel. Olulist keskkonnamõju võivad põhja- ja pinnaveele avaldada maapinnale ladestatud või maetud keskkonnoohtlikud jäätmed. Samuti võivad põhjaveele mõju avaldada rajatavad reoveekäitlussüsteemid (juhul, kui need on ehitatud nõuetele mitte vastavalt või neid kasutatakse hooldusnõuetest kinni pidamata).

Mõju maavarale

Keskkonnaregistri andmetel ei paikne planeeringualal maardlaid ega kaevandamisväärsed maavarasid. Planeeringuga kavandatavate tegevustega ei kaasne maavarade otsest arvestatavat kaevandamist, kuid maavarade teatud mahus kasutamise vajadus tekib ehitustegevuse käigus (teed, platsid, jne - täitmine ja ehitus).

Erinevate ehitustööde käigus kooritavat pinnast saab kasutada kruntide piires täitematerjalina, väljaspool maaüksust maa-ainese kasutamiseks on vajalik Keskkonnaameti kirjalik nõusolek.

Mõju pinnasele, taimestikule ja loomastikule

Peamine mõju pinnasele kaasneb ehitustegevusega – hoonete, rajatiste ja sinna juurde kuuluvate tehnosüsteemide ja infrastruktuuride rajamisel. Ehitustegevuse käigus on oht pinnase saastumiseks territooriumil ladustatavate ja kasutatavate kemikaalidega (nt kütused).

DP alal ei ole registreeritud kaitstavate taimeliikide esinemist, valdavalt on tegu põllumajandusmaaga või varasemalt inimtegevuse poolt (sh niitmine, metsaraie) mõjutatud taimestikuga.

Ehitustegevuse käigus hävineb paratamatult haljastus planeeritavate hoonete ja teede alusel alal, lisaks on ka vahetus läheduses ehitustehnika tallamise ja materjalide ladustamise tõttu alustaimestiku kahjustumise oht. Haljastuse hea seisundi tagamiseks maaüksuste mitte hoonestatavatel osadel tuleb seetõttu võimalusel minimeerida tegevustega kaasnevat tallamist.

Loomadele olulisi liikumisteid planeeringualal teadaolevalt ei ole, samuti ei ole registreeritud kaitstavate linnuliikide pesitsemist. Samas on osaliselt tegemist põõsastiku/metsaga kaetud alaga, mistõttu eeldatavasti elavad/pesitsevad seal ka mitmed linnud. Kui suuremad ehitustegevused viia läbi väljaspool lindude pesitusperioodi ning säilitada haljastus võimalikult laial alal, siis oluline mõju linnustikule tõenäoliselt puudub. Ohud linnustikule võivad kasvada ka põllumaale suurte klaaspindade/akendega hoonete ehitamisega, kuna suureneb oht lindude kokkupõrkamisele klaaspindadega. Ohtude minimeerimiseks tuleb võtta võimalusel ja vajadusel kasutusele võtta teadaolevad meetmed (kleebised klaaspindade markeerimiseks, jne).

Mõju välisõhu seisundile

Märkimisväärset õhusaastatuse suurenemist planeeringu elluviimisega eeldatavalt ei kaasne. Mõningane heitgaaside emissioonide suurenemine ja sellega seoses mõju välisõhule siiski kaasneb nii ehitustegevuse ajal (hoonete, infrastruktuuri ja tehnovõrkude rajamise ajal) kui ka hilisema hoonete kasutamise (igapäevane elutegevus elamutes, spordiklubi suvebaasi kasutamine) käigus. Kumulatiivset mõju eeldatavalt ei esine ning õhusaaste osas piirkonna taluvust suure tõenäosusega ei ületata. Heitmed satuvad välisõhku peamiselt ehitustegevusega kaasnevast tolmust ja sisepõlemismootorite tööst. Heitgaaside normid peavad vastama Keskkonnaministri 22. septembri 2004. a. Määrusele nr. 122 „Mootorsõiduki heitgaasis

sisalduvate saasteainete heitkoguste, suitsususe ja mürataseme piirväärtused“, heitgaasidest tingitud mõju ei ole oluline.

Jäätmetekkega seonduvad mõjud

Vastavalt jäätmeseaduses ja valla jäätmehoolduseeskirjas toodud nõuetele peab igas jäätmetekkekohas toimuma jäätmete liigiti kogumine. Ehitustegevusel tekivad jäätmed (näiteks ehitusmaterjal, pakendid, teisaldatav pinnas, jm). Suuremõõtmelised jäätmed ja ehitusjäätmed tuleb anda üle litsentseeritud käitlejale ja võimalusel suunata taaskasutusse. Kohalikul omavalitsusel on õigus nõuda jäätmete üleandmist tõendavate dokumentide esitamist.

Planeeringuga kavandatud tegevus suurendab eeldatavalt oluliselt jäätmeteket alal, kuna lisandub 7 majapidamist. Spordibaasi kasutus ja seega ka jäätmete toenäoliselt olulises mahu ei suurene. Jäätmete käitlemist kohapeal ei kavandata ja jäätmetekke mõju avaldub jäätmete lõppkäitleja juures.

Kavandatud tegevus ei oma eeldatavalt jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale, kui kõik jäätmed kogutakse ja käideldakse nõuetekohaselt.

Müra, vibratsioon, valgus-, soojus- ja kiirgussaaste ja visuaalne mõju

Ehitustegevusega käigus tekib müra ehitusmaterjalide vedamisel ja mehhanismide tööst. Sotsiaalministri määrusega nr. 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ on sätestatud normid, mida tuleb jälgida ehitustegevuse käigus ja hilisemas äritegevuses. Müra- ja välisõhu saastetase piirkonnas suureneb ajutiselt ehitusaegselt. Planeeringualal ei ole ette näha vibratsiooni, soojus- ja/või kiirgussaaste tekkimist.

Planeeringu põhjapoolses osas on hoonestus kavandatud kõrghaljastusega kaetud alale, kus nende visuaalne mõju on väike. Planeeringu kesk- ja lõunaosas asub valdavalt kõrghaljastusega lage ala. Nimetatud alale on kavandatud 4 elamukrundi rajamine. Visuaalse mõju leevendamiseks on hoonestus kavandatud külateede äärde kõrghaljastuse lähedale, sarnaselt lähipiirkonnas olemasoleva hoonestusega. Planeeritavad hoonestusalad moodustavad ca 10% kinnistu pinnast, mis võimaldab ülejäänud alal säilitada harjumuspärane keskkond ja vaated. Leevendavate meetmetena kavandatakse hoonestusaladele täiendav kõrg- ja madalhaljastus.

Mõju majandusele, sotsiaalsetele aspektidele ning inimese tervisele

Planeeringuga kavandatava tegevuse elluviimine eeldatavalt olulist pikaajalist mõju piirkonna majanduslikele näitajatele ei avalda.

Planeeringuga kavandatakse tuletõrje veevõtukohta rajamist, mis parandab oluliselt tuletõrjevee kättesaadavust piirkonnas, kuna hetkel asub lähim töökorras veevõtukoht linnulennult ca 3 km kaugusel.

DP elluviimise ja edaspidise hoonete kasutuse tulemusel suureneb eeldatavalt mõnevõrra liiklustihedus juurdepääsuks kasutatavatel olemasolevatel külateedel, kuid kavandatud tegevuse mastaapi ja iseloomu arvestades ei ole see mõju tõenäoliselt suur. Kavandatavatest elamutest nende kasutuse käigus lähtuv müra ja muud võimalikud häiringud ei ületa eeldatavalt üldjuhul planeeringuala piire ega mõjuta lähiümbruses elavate inimeste elukvaliteeti.

Eelhindangus on kirjeldatud inimese elukeskkonda moodustavaid looduslikke ja inimtegevuse käigus muudetavaid keskkonnaosasid, mida kavandatav tegevus mõjutada võib. Võttes kokku planeeritud tegevuse mõju inimese elukeskkonnale saab öelda, et tõenäoline oluline mõju (oht) inimese tervisele puudub, kui kõigi tegevuste juures järgitakse kehtivat seadusandlust ning võetakse vajalikul määral arvesse ettevaatusprintsipi.

Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Ehitustegevus on üks avariide ja tööõnnetuste rohkeim tegevusvaldkond. Avariid võivad esineda kõikjal, kuid eriti suur oht on töötamine erinevate seadmete ja mehhanismidega, kemikaalide ja kütuste käitlemisel. Transpordi puhul lisandub õnnetusohu liikluses. Kõigi nõuete täitmisel peaksid olema eelmainitud olukorrad välditavad ja tegemist saab olla vaid hädalukordadega. Juhtumise tõenäosust vähendab veelgi asjaolu, et ehitustegevus on lühiajaline ja nõuetest kinni pidades on minimeeritud avariilukordade esinemise võimalused. Tehniliselt korras masinate kasutamisel ja ohutustehnika jälgimisel on avariit tekkinud ja saasteainete levik pinnasesse või vette (sellest olulise reostuse tekkimine) ebatõenäoline.

Natura eelhindamine

Natura 2000 võrgustiku alad ja muud kaitstavad loodusobjektid planeeringualal, kavandatava tegevuse eeldatav mõju

Üleeuroopalise kaitstavate alade võrgustiku Natura 2000 eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Natura 2000 looduslad ja linnualad on moodustatud Euroopa Nõukogu direktiive 92/43/EMÜ ja 79/409/EMÜ järgides.

Natura hindamise juures on oluline, et hinnatakse tõenäoliselt avalduvat mõju lähtudes üksnes ala kaitse-eesmärkidest. Tegevuse mõjud loetakse ebasoodsaks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena ei ole võimalik kaitse-eesmärke saavutada.

Natura hindamise esimeseks etapiks on Natura eelhindamine, milles märgiks on läbi alljärgnevate sammude kavandatava tegevuse võimalike mõjude prognoosimine, mille tulemusena saab otsustada, kas on vajalik liikuda asjakohase hindamise etappi, kus selgitatakse välja ebasoodsa mõju teke ning kavandatakse vajadusel leevendavad meetmed.

Käesolev eelhindang koostatakse tuginedes olemasolevale teabele Natura 2000 võrgustiku alade ja kaitse-eesmärkide kohta.

Kavandatava tegevuse seotus kaitsekorraldusega

Kavandatav tegevus ei ole seotud ega vajalik ühegi Natura 2000 võrgustiku ala kaitse korraldamiseks ega aita ei otseselt ega kaudselt kaasa alade kaitse-eesmärkide saavutamisele.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Kavandatavaks tegevuseks on ehitustegevus kaheksal Tamse küla maaüksusel, mille käigus osa olemasolevate spordiväljakute alusest maast ning hoonestamata põllu- ja metsamaast muudetakse elamukruntideks. Tegevus on täpsemalt kirjeldatud detailplaneeringu eskiislahenduses ning käesoleva eelhindangu esimestel lehekülgedel ja siinkohal tegevuse kirjeldust ei korrata.

Tamse küla Krundi kinnistu ja selle lähiala ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ega ühegi siseriiklikult kaitstava loodusobjekti piirides. Planeeringualal on läänesuunas ca 135 m ulatuses ühine piir Natura 2000 võrgustikualadega (Väinamere linnuala ja Väinamere loodusala), mis on omakorda siseriikliku kaitse all Väinamere hoiualana. Tulenevalt planeeritavate tegevuste iseloomust ei ole tegevuste otsene mõjuala ulatuslik, hõlmates peamiselt piirkonda lisanduvate elamukruntide kasutusega kaasnevat kaudset mõju Natura 2000 alale (nt kasutatakse mereäärset ala tõenäoliselt tänasest olukorrast erinevalt mõnevõrra rohkemate inimeste poolt rekreatsiooni eesmärkidel).

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Järgnevas tekstis on tumedamas kirjas või allajoonituna tähistatud elupaik ja liigid, mida või keda planeeringuala läheduses asuval Natura ala osal on tuvastatud või keda alal tõenäoliselt esineb.

Väinamere hoiuala

Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), merele avatud pankrandade (1230), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), jõgede ja ojade (3260), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), **loodude (6280*)**, sinihelmikakoosluste (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), allikate ja allikasooode (7160), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusemetsade (9010*) ja puiskarjamaade (9070) ning II lisas märgitud liikide – hallhülge (*Halichoerus grypus*), läänemere viigri (*Phoca hispida bottnica*), teelehe-mosaiikliblika (*Euphydrys aurinia*), suur-mosaiikliblika (*Euphydrys maturna*), kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) ja madala unilooga (*Sisymbrium supinum*) elupaikade kaitse, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku hoiualal kaitstakse, on: soopart (*Anas acuta*), luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnohk-luik (*Cygnus olor*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgi (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran ehk karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*),

tumetildid (*Tringa erythropus*), mudatildid (*Tringa glareola*), heletildid (*Tringa nebularia*), punajalg-tildid (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Väinamere linnuala

Väinamere linnuala (EE0040001) Hiiu, Lääne, Saare ja Pärnu maakonnas: liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani e roohani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivrullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisa e rüdi e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi e rüdi e suurrisa (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviir (*Chlidonias niger*), valge-toonekurk (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), põldsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallpea-rähn e hallrähn (*Picus canus*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetildid (*Tringa erythropus*), mudatildid (*Tringa glareola*), heletildid (*Tringa nebularia*), punajalg-tildid (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Väinamere loodusala

Väinamere loodusala (EE0040002) kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lähed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohestud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallide ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0);

Liigid, mille isendite elupaiku loodusalal kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius* subsp. *arenarius*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*), könt-tanukas (*Encalypta mutica*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), püst-linalehik (*Thesium ebracteatum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), teelehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*).

Kavandatava tegevuse mõju kaitstavatele aladele

Hoiuala või Natura 2000 võrgustikualade kaitse-eesmärkidena nimetatud liikide pesitsusalasid planeeringualal või planeeringualaga piirneval hoiualal registreeritud ei ole. Lähtuvalt linnuliikide elupaiganõudlustest ei saa välistada olukorda, kus mõned liigid siiski võivad DP alal või sellega piirneval hoiualal leiduda, näiteks võib alal pesitseda või seda toitumisalana kasutada punaselg-õgija, vööt-põõsalind, sookurg, rukkirääk, jt.

Planeeringualaga piirneval hoiuala osal asub ka ala kaitse-eesmärkide hulgas nimetatud poollooduslik kooslus lood (alvarid, *6280). LKS § 17 kohaselt on kaitstava loodusobjekti poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine. Planeeringuala ei asu hoiuala piirides ja hoiuala kaitse-eesmärkideks olevaid elupaigatüüpe ei ole inventeeritud planeeringualal, mistõttu on võimalik eeldada, et planeeringuga kavandatavatel tegevustel puudub oluline mõju kaitsealustele elupaigatüüpidele. Planeeringuga ei ole ette nähtud planeeringualaga piirnevate poollooduslike koosluste taastamiseks ja säilitamiseks vajalikke tegevusi.

Hoiuala kaitse-eesmärkidena nimetatud linnuliigid on valdavas ulatuses kas vee- või roostikuga seotud või läbirändavad liigid. Eeldatavalt planeeringualaga piirneval hoiualal osal neid liike pesitsevatena ei esine, mistõttu ei tulene planeeringuga kavandatavast neile liikidele ka olulist täiendavat mõju. Planeeringuga kavandatavast tegevusest (va ehitustegevuse ajal, kui mürafoon on eeldatavasti mõnevõrra suurem kui edaspidise elamute kasutamise ajal) ei ole oodata oluliste segajate lisandumist, mis vee- või roostikualadel looduslikult esinevaid liike võiksid häirida.

DPga kavandataval tegevusel puudub eeldatavalt mõju DP alaga piirnevatele võrgustikualadele, kuna ei ole ette näha olulist täiendavat inimõju (tallamine, müra, vms), mis võiks Natura 2000 võrgustikuala/hoiuala oluliselt mõjutada. Hoiualale lähimat uut hoonestusala jääb hoiualast eraldama juurdepääsutee ning kavas on rajada ühepereelamu, mitte majutushoone äritegevuseks (millega kaasneks intensiivne liiklus ning rohkelt inimeste liikumist), mistõttu ei ole ette näha olulist mõju kaitstavale loodusobjektile. Valdav osa liiklusest nii masinate, jalgratastega kui jalgsi toimub piirkonnas mööda olemasolevaid teid. Eeldatavalt ei avalda kavandatud tegevused koos alal juba toimuvate tegevustega olulist koosmõju kaitstavatele aladele, pigem väheneb lisanduvate elamukruntidega spordikompleksi kasutusest siiani tulenev mõju, kuna jalgpalliväljakute asemele kavandatakse õuemaad.

Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Võttes arvesse planeeringu eesmärgi ja kavandatavat mahtu ning eeltoodut, ei mõjuta kavandatav tegevus eeldatavalt oluliselt ei hoiuala ega Natura 2000 võrgustikualade kaitse-eesmärgi.

Asjaomaste asutuste seisukohad

Lähtudes Tamse Krundi kinnistul ja selle lähiümbruses planeeritavast tegevusest, DP alal ja selle piirkonnas asuvatest loodusväärtustest, koostatud eelhinnangust ja eeldatavatest keskkonnamõjudest asus Keskkonnaamet oma 13.07.2023 kirjas nr 6 5/23/12796-2 seisukohale, et lähtudes kavandatavast tegevusest ning teadaolevast informatsioonist ei kaasne planeeritava tegevusega eeldatavalt olulist keskkonnamõju KeHJS § 22 mõistes ning KSH algtamine ei ole eeldatavalt vajalik. Eelhinnangut täiendati vastavalt Keskkonnaameti kirjas välja toodud märkustele

Kokkuvõte ja järeldus

Planeeringuga ei kavandata keskkonnaohtlike tegevusi ega keskkonnaohtlike objektide rajamist, seepärast olulisi püsivaid negatiivseid mõjusid ette näha pole. Kavandatav tegevus võib erinevates etappide mõjutada negatiivselt järgmisi mõjuvaldkondi: välisõhk (müra, tolm, heitmed välisõhku), sotsiaalne keskkond (suurenev liikluskoormus, müra), pinnas ning põhja- ja pinnavesi. Kavandatava tegevusega ei ületata eeldatavalt õigusaktides kehtestatud lubatud piirväärtusi ning ei ületata looduse taluvusvõimet. Võttes kasutusele vastavaid vajalikke meetmeid on võimalik leevendada negatiivseid mõjusid ning minimeerida õnnetuste ilmnemise võimalust. Kavandatav tegevus mõjutab eeldatavalt positiivselt sotsiaalset keskkonda (tuletõrje veevõtukohta rajamisel paraneb piirkonnas oluliselt välise tulekustutusvee kättesaadavus).

Kavandatav tegevus Natura 2000 võrgustiku alale eeldatavalt mõju ei avalda. Keskkonnamõju eelhinnangu järelduste alusel ei ületa kavandatav tegevus eeldatavalt tegevuskoha keskkonnataluvust, ei põhjusta keskkonnas pöördumatuid muutusi, ei sea ohtu inimese tervist ja heaolu, kultuuripärandit ega vara. Kuna kavandatav tegevus ei oma eeldatavalt olulist keskkonnamõju, ei ole keskkonnamõjude strateegilise hindamise algtamine põhjendatud.